

Een huiskamergroep in de praktijk

Wat is een huiskamergroep?

Een huiskamergroep is een laagdrempelige vorm van begeleiding van onthaalouders. Een groep onthaalouders komt op geregelde basis samen bij iemand thuis. Het is een collectief begeleidingsmoment, begeleid door een dienstverantwoordelijke/pedagogisch coach. Uitwisseling, informeren en het doorpraten van zaken die de dienst aanbelangen staan centraal. Er is geen vooraf bepaalde eindbijeenkomst of een vast, vooraf bepaald, aantal bijeenkomsten. Huiskamergroepen kunnen jaar in, jaar uit doorlopen. De agenda wordt in hoofdzaak bepaald door de verantwoordelijke van de dienst waar de onthaalouder aangesloten is.

Muziek lijkt soms meer en meer de grootste gemene deler. Popfestivals wereldwijd programmeren dezelfde groepen en versterkers zorgen ervoor dat het publiek alsmaar groter wordt. Jammer genoeg gaat hierdoor vaak heel wat verloren in het contact tussen artiest en publiek. Als tegenreactie probeert de muzieksector al enkele jaren via kleinschalige huiskamerconcerten terug te gaan naar de essentie van muziek: een intens gebeuren in kleine kring... terug naar echt contact en ontmoeting. Vaak levert dat een uniek en adembenemende ervaring op. Je zit bijna letterlijk bij de muzikant op de schoot en je ziet de magie voor je ogen ontstaan.

Huiskamerconcerten en -vergaderingen

Die huiskamerconcerten brachten de onthaalouders van de Dienst voor opvanggezinnen van Bonheiden op het idee om voor zichzelf huiskamervergaderingen te organiseren. Die informele setting levert veel informatie op en zorgt binnen de dienst voor een hechtere onderlinge band. De analogie met huiskamerconcerten is niet toevallig.... De kleine groep zorgt ervoor dat het een intens gebeuren is. We vragen Jan Bral, dienstverantwoordelijke/pedagogisch coach, om een woordje uitleg.

Waaruit bestaat een huiskamergroep?

Jan Bral: "Eigenlijk zegt het woord het zelf... we komen als groep samen in de huiskamer van een onthaalouder. We zijn een kleine dienst met zeventien onthaalouders, gelegen in een residentiële buurt. We komen een viertal keer per jaar samen op een weekavond bij een onthaalouder thuis (meestal zijn er hierbij twaalf à vijftien aanwezigen). Het formele gedeelte loopt van acht uur tot kwart na tien 's avonds. Daarna is er nog ruimte voor een praatje. We doen dit sinds begin 2009 en dat loopt eigenlijk zeer goed. Onze groep onthaalouders is erg

enthousiast en in de loop der jaren zijn we op die manier bij verschillende onthaalouders thuis geweest. Uiteraard is het geen verplichting om je huis open te zetten voor anderen. We hebben als dienst ook onze eigen vergaderzaal steeds als back-up ter beschikking. Als dienst betalen we vijftig euro per avond als vergoeding voor gemaakte kosten aan de 'ontvangende' onthaalouder. Dit bedrag wordt door dienst immers bespaard op verwarming, licht, afwas, koffie en koekjes e.d. mochten we zelf zo'n avond organiseren."

"Via huiskamergruppen gaan we terug naar de essentie van het ontmoeten: een intens gebeuren in kleine kring... terug naar echt contact en uitwisseling."

Welke plaats heeft de huiskamergroep in je vormingsbeleid?

Jan Bral: "Ik zie zo'n huiskamergroep niet als iets extra. Integendeel, het levert rijkere discussies op en het is tijdbesparend. De agenda voor zo'n huiskamergroep bestaat immers uit zaken die specifiek over de situatie in onze buurt en onze dienst met zijn afspraken en werkwijze gaat. Het gaat dan bijv. om zaken zoals het voorstellen en deelnemen aan een project zoals 'reizende boekenboxen', waarbij boekenboxen rondreizen tussen onthaalouders, crèches, initiatieven voor buitenschoolse kinderopvang en kleuterscholen, de planning van een oudervergadering, de aankondigingen van themavergaderingen, het informeren omtrent het lokaal overleg kinderopvang,... Het is efficiënter en interessanter dat je dat als dienstverantwoordelijke ineens voor heel de groep kan doen, dan één voor één tijdens een huisbezoek. Het is echt onder "begeleiden" te catalogeren en ik zie het als een collectief begeleidingsmoment¹. Het vervangt op die manier een huisbezoek. Zo'n huiskamergroep zou je ook voor een bepaalde subgroep van onthaalouders kunnen organiseren. Omwille van de kleinschaligheid van onze dienst is dat echter bij ons niet aan de orde."

Op welke manieren werk je nog aan professionalisering?

Jan Bral: "Daarnaast brengen we elke onthaalouder ongeveer vier keer per jaar een huisbezoek waar we ingaan op haar pedagogische en praktische vragen en zijn er individuele evaluaties en controles. Ook plannen we jaarlijks minimaal drie à vier vormingen en voorzien we een oudervergadering. Verder gaan we

¹ Dit is een bijeenkomst waar een groep onthaalouders gezamenlijk begeleid worden rond een gemeenschappelijk onderwerp.

geregeld naar externe vormingen. Vorig jaar (2012) zijn we ook ingestapt in een piloottraject over lerende netwerken.

De regelgeving² vraagt dat de dienst opvanggezinnen vorming en bijscholing voor de onthaalouders voorziet (in onze dienst gaat het om een waaier aan vormingsavonden waarvan de onthaalouder er minstens vier moet volgen). Voor opvanggezinnen die nood hebben aan specifieke ondersteuning over eenzelfde thema kan een collectief begeleidingsmoment ingericht worden.”

“Ik ben ervan overtuigd dat, om goed te kunnen begeleiden, vertrouwen nodig is. En dat groeit en wordt versterkt door huiskamergroepen.”

Wat is het verschil met een vormingsavond?

Jan Bral: “Ik zie een vormingsavond als algemener en officiëler. Het gaat dan echt over ‘het vormen en bijscholen’ van onthaalouders, meestal door een externe spreker (bijv. over een thema als ‘levensreddend handelen’). Een huiskamergroep is eerder een vorm van ‘groepsbegeleiding’. We bewaken met onze dienst dat er een mix blijft tussen beide, maar beide formules zien we als volwaardige vormingsmomenten voor de onthaalouders (en tellen dus mee in de berekening van hun bijkomende onkostenvergoeding, i.c. het component vorming).”

Wat levert zo’n huiskamergroep op?

Jan Bral: “Omdat we een kleine dienst zijn, kwamen onze onthaalouders ook vroeger al goed naar vormingen, maar sinds die huiskamergroepen is de opkomst is nog nooit zo hoog geweest! Af en toe zijn zelfs al onze onthaalouders aanwezig. Het geeft ook een extra dimensie aan het begeleidingsmoment: de sfeer is gemoedelijker dan bij een vorming, het bevordert een betere band en wederzijds respect tussen de onthaalouders als collega’s.³ Ook worden uitgewisselde ideeën, bijv. rond de inrichting of beveiliging van een speelhoek, ter plaatse aanschouwelijk gemaakt. Wij hebben al onze onthaalouders zelfs aan het e-mailen gekregen! Dit is ontzettend handig voor het onderlinge contact en uitwisseling. Ik ben er ook van overtuigd dat, om goed te kunnen begeleiden, vertrouwen nodig is. En dat groeit en wordt

² Zie <http://www.kindengezin.be/kinderopvang/sector/juridisch/regelgeving-erkende/#Erkenning-en-subsidie---e>

³ Een concreet voorbeeld hiervan is, wanneer ik als dienstverantwoordelijke afwezig ben, de dienst vlot blijft draaien door de gezamenlijke verantwoordelijkheid. Als ik afwezig ben en een onthaalouder wordt ziek, zal ze zelf collega’s bellen om vervanging te organiseren. Verschillende onthaalouders hebben een goed contact met elkaar via digitale fora zoals Facebook.

versterkt door de informele contacten, zoals de momenten voor en na de huiskamergroep. Het feit dat het bij iemand thuis is nodigt ook meer uit om te blijven 'plakken'. De ontvangende onthaalouder houdt er ook rekening mee dat het die avond laat kan worden en plant zo'n avond dan ook bij voorkeur op een avond, voorafgaand aan een vrije dag.

Zijn er ook risico's aan verbonden?

Jan Bral: "De 'ontvangende' onthaalouder bakt meestal wat taart of zorgt voor wat hapjes. Dit moet in de hand gehouden worden, want ik heb soms het gevoel dat ze elkaar daarin proberen te overtroeven: het moet altijd meer en beter zijn dan de vorige keer. Ook de context, vergaderen bij iemand thuis, maakt het makkelijker om uit te wijden door de informele sfeer. Maar doorheen de jaren zijn we daarin beter geworden. Onthaalouders zijn minder "afgeleid". Ook het gevaar voor geroddel is miniem. Het is ook geleidelijk aan opgebouwd. We zijn bij één iemand gestart en hebben dat zo uitgebouwd. Wat wel essentieel is, is de mogelijkheid tot informeel contact na de vergadering. Door dit zo te plannen en vooraf duidelijk te communiceren kan je tijdens de vergadering 'opkomende discussies die niet relevant zijn' gemakkelijk de kop indrukken, door te verwijzen naar het informele deel na de vergadering. Een pauze halverwege is evenwel een absolute must. Onze avond is als volgt gestructureerd: we vergaderen van acht tot negen uur. Dan is er tien minuten pauze en dan vliegen we er terug in voor nog een uurtje vergaderen. Vanaf kwart na tien kan men huiswaarts keren of is er tijd voor een informele babbel.

"Informele momenten inbouwen voor en na de huiskamergroep-bijeenkomst is essentieel om er geen koffieklets van te maken tijdens de vergadering."

Wat vraagt het aan tijdsinvestering?

Jan Bral: "Qua tijdsinvestering valt een huiskamergroep goed mee. Voor de voorbereiding moet je rekenen op een uur. M'n voorbereiding is ook de kapstok waarop ik me baseer om het verslag te maken. In de loop van de avond schrap ik een aantal zaken en vul verder aan met discussies en opmerkingen tijdens de huiskamergroep. Dat verslag wordt achteraf via mail aan alle onthaalouders bezorgt. Een huiskamergroep is voor onze dienst zelfs een meer efficiënte vorm om met de tijd om te gaan omdat ze als collectief begeleidingsmoment toch zo'n vijftien bezoeken bij individuele onthaalouders vervangt. Bovendien zorgt het voor enthousiaste discussies en heeft het een positieve impact op de onderlinge verbondenheid. Daarnaast kan je met een groep

onthaalouders samen dieper op een thema doorgaan. Kortom, ik kan huiskamer groepen alleen maar aanraden. Ik begin ook meer en meer de gewone vormingen in de huiskamers van onthaalouders te laten doorgaan – toch zeker diegene die ik zelf geef – omdat het zoveel leuker is en ze meer betrokken zijn. De inhoud blijft meer 'hangen'. Huiskamer groepen is een krachtige vorm van leren van elkaar!

Meer info?

- ☺ Surf naar www.gezinsopvanginfo.be en bekijk de **video-getuigenissen**.
- ☺ Bij gebruik van dit artikel kan de volgende **bronvermelding** gebruikt worden: Declercq, B. & Bral, J. (2013). *Een huiskamer groep in de praktijk: een inspirerend praktijkverhaal rond netwerken van onthaalouders*. Leuven: CEGO (download via www.gezinsopvanginfo.be).
- ☺ **Correspondentieadres:** bart.declercq@ppw.kuleuven.be
- ☺ Dit artikel is geschreven in het kader van het **project 'Onthaalouders sterker maken'** dat loopt van januari 2011 tot december 2013. VBJK en CEGO realiseren het project in nauwe samenwerking met de sector. Het wordt gefinancierd door het Europees Sociaal Fonds en de Vlaamse overheid. Meer info over dit project: www.gezinsopvanginfo.be.

CEGO, ExpertiseCentrum ErvaringsGericht Onderwijs
Schapenstraat 34, bus 3776
B-3000 Leuven
Tel: 0032 (0) 16 32 57 40
cego@ppw.kuleuven.be

Vernieuwing in de Basisvoorzieningen voor Jonge Kinderen
Raas Van Gaverestraat 67A
B - 9000 Gent
Tel: 0032 (0) 9 232 47 35
info@vbjk.be

